

SPOLEČNĚ BUDEME SILNĚJŠÍ A EFEKTIVNĚJŠÍ, SHODLI SE MICHAL POKORNÝ (SEPS) A PAVEL ŠOLC (ČEPS)

Členové představenstev odpovědní za dispečerské řízení provozu přenosových soustav a energetický obchod Pavel Šolc (ČEPS, a. s.) a Michal Pokorný (SEPS, a. s.) se dohodli na užší spolupráci v oblasti obstarávání služeb výkonové rovnováhy a rozvoje energetických trhů. Vznik expertního týmu byl potvrzen na jednání obou společností dne 20. 11. 2020. Jaké jsou ambice obou společností a co konkrétně si pod užší spoluprací představít? Na to jsme se zeptali Michala Pokorného i Pavla Šolce.

Minulý týden (7. 12. 2020) vyšla na webových stránkách obou společností tisková zpráva, že jste se dohodli na užší spolupráci v oblasti obstarávání služeb výkonové rovnováhy. Mohli byste tuto informaci doplnit a rozvést?

Michal Pokorný:

Trhy s podpornými službami a regulačnou energií procházejí významnými změnami, které budou pokračovat i v následujících letech. Jednoduše celá energetika je v tranzitní fázi, její cílem je snížit ekologickou zátěž. Revizi pravidel trhu vyžaduje i evropská legislativa, např. známý legislativní balíček Čistá energie pro všechny Evropany. V plném proudu je i změna energetického mixu v podstatě všech evropských zemích, která je sprevčována nutnou transformací trhů, a to nejen s elektřinou, ale i trhu s regulačními službami.

Můžeme potvrdit, že SEPS už v minulých letech začala přípravné kroky umožňující splnění všech jejích povinností v novém prostředí transformované energetiky vrátane splnění všech evropských právních předpisů. Aktuálně SEPS spolupracuje s Ministerstvem hospodářství Slovenské republiky na revizii „market designu“. Avšak ty největší úpravy pravidel trhu s regulačními službami (prevádzkový poriadok a technické podmienky) obsahujúce koncepčnú revíziu spôsobu obstarávania podporných služieb a riadenia výkonovej rovnováhy v reálnom čase, s nadväzujúcou úpravou najmä IT systémov, nás ešte len čakajú.

Česko-slovenský projekt s účastí expertů z ČEPS a SEPS je prvním krokem s cílem vytvořit společný trh s podpornými službami. Společný trh může být ideální přípravou před další povinnou integrací na regionální úrovni, prospěšnou nejen pro prevádzkovateľov energetických sústav, ale hlavne pre účastníkov trhu. SR a ČR mají podobnou koncepcii pravidel trhu s regulačními službami a vzájemná spolupráce mezi SEPS a ČEPS má vysoký potenciál. Po diskusi s novým kolegou z ČEPS, Pavlem Šolcem, som s úprimnou radosťou zistil, že naše pohľady na ciele rozvoja a cesty, ako tieto ciele dosiahnuť, sú veľmi podobné. Spolupráca ČEPS a SEPS určite pomôže pripraviť sa v predstihu na vstup na regionálny alebo celoeurópsky trh na obstarávanie disponibilít podporných služieb. Z praktickej stránky je veľmi výhodná i spolupráca pri príprave spoločného modulárneho a ľahko rozšíriteľného IT riešenia.

Pavel Šolc:

Stejně jako celá česká energetika se i ČEPS musí připravit na pro nás netypickou a novou situaci. Doteď byla ČR významně exportní zemí s velkou flotilou velkých konvenčních zdrojů schopných regulovat na základě našeho požadavku. To se však do budoucna změní. Tyto změny vyplývající z nového zdrojového mixu ČR budou dále umocněny novou evropskou legislativou akcentující integraci intermitentních zdrojů, podporou regulačních služeb na straně spotřeby nebo rozvojem elektromobility. Můžu proto konstatovat, že nás čeká velmi vzrušující období, které bych přirovnal k situaci na začátku liberalizace trhu s elektřinou, kdy

se vše v organizaci energetiky vytvářelo znovu a jinak. ČEPS již provedla první kroky v podobě zveřejnění nového Kodexu PS stanovujícího pravidla pro poskytování podpůrných služeb, který nově otevírá trh menším zařízením a agregátorům. Větší část práce ale je ještě před námi. Opět stojíme před velkou výzvou, a to je přesně to, co mě motivuje a proč jsem využil příležitosti se do ČEPS vrátit.

Už při svém posledním působení v ČEPS jsem prosazoval úzkou spolupráci se SEPS a kladl důraz na inovace a vytváření evropských řešení. ČEPS byla svého času (před založením CAO v Mnichově) aukční kancelář pro celý region, což bylo naším významným politickým úspěchem. Samozřejmě bez hlasu SEPS bychom toho nedosáhli. Chtěl bych navázat na tento směr a zasadit se, aby ČEPS byla progresivním provozovatelem, který bude zároveň poskytovatelem některých celoevropských služeb, obdobně jako byla služba aukční kanceláře. Opětovné zintenzivnění spolupráce se SEPS je proto logickým začátkem. ČEPS a SEPS jsou historicky v ENTSO-E vnímány jako spřátelení provozovatelé a považujeme za důležité, abychom přípravu nových řešení koordinovali.

Z vašich odpovědí mi přijde, že se jedná o klíčové rozhodnutí s potenciálem změnit trh s podpůrnými službami jak v Čechách, tak na Slovensku, s ambicí následně oslovit i další provozovatele. Chápu to správně?

Pavel Šolc:

Odstavení zhruba 2 000 MW instalovaného výkonu v uhelných zdrojích poskytujících podpůrné služby v tomto a minulých letech, spolu s povinností obstarávat podpůrné služby na denním trhu, pro nás jako provozovatele přenosové soustavy znamená zvýšené riziko nedostatečné likvidity trhu a nabídky podpůrných služeb. Jistota dalšího postupného odstavování regulovatelných uhelných zdrojů a zároveň určitá nejistota termínu výstavby nových jaderných zdrojů bude toto riziko dále prohlubovat. Naší odpovědí je nejen úprava podmínek směrem k maximálnímu otevření trhu s cílem rozšíření počtu poskytovatelů (zejména snížení kodexových minim), ale také spolupráce s okolními provozovateli. Od společného projektu se SEPS si hodně slibujeme. Věřím, že harmonizace podmínek na společném česko-slovenském trhu může přilákat nové investory, poskytovatele podpůrných služeb.

Michal Pokorný

Narodil sa v roku 1978 v Nitre. Vysokoškolské vzdelanie získal na Fakulte ekonomiky a manažmentu Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre. Celý svoj profesionálny život zasvätil sektoru elektro-energetiky. Od roku 1996 postupne získaval skúsenosti s obchodovaním na veľkoobchodných trhoch s elektrinou v súkromnej sfére.

V spoločnosti Slovenské elektrárne, a. s. prešiel od roku 1999 do roku 2007 rôznymi manažérskymi pozíciami v oblasti obchodu s elektrinou a CO₂. V rokoch 2008 až 2010 pôsobil v oblasti obchodu s elektrinou na nemeckom teritóriu. V roku 2010 prijal výzvu stať sa členom predstavenstva a vrchným riaditeľom úseku SED a obchodu spoločnosti SEPS a v tejto pozícii pôsobí už viac ako 10 rokov dodnes.

Pavel Šolc

Absolvoval Fakultu elektrotechnickou ČVUT v Praze, obor ekonomika energetiky. Jeho profesní kariéra začala v roce 1986 ve Výstavbě elektráren Škoda Praha v oblasti výzkumu. V letech 1993–1999 pracoval ve strategii společnosti ČEZ, poté nastoupil do ČEPS, kde do roku 2012 postupně působil na několika vedoucích pozicích zejména v oblasti rozvoje obchodních činností ČEPS a modelu trhu a strategie společnosti. Významně se podílel na nastavení modelu trhu s podpůrnými službami v ČR. V letech 2009 až 2010 působil také jako šéfporadce ministra průmyslu a obchodu ČR; od roku 2012 do roku 2015 pak řídil ve funkci Náměstka ministra průmyslu a obchodu Sekci energetiky a pod jeho vedením byla m.j. vypracována platná Státní energetická koncepce ČR i Národní akční plány pro oblast Jaderné energetiky, Smart grids, energetických úspor a rozvoje OZE.

V letech 2016–2020 zastával pozici člena představenstva ČEZ Distribuce, kde zároveň působil jako ředitel úseku Řízení distribučních aktiv. Od září 2020 je jako člen představenstva ČEPS pověřen řízením úseku Energetický obchod a dispečink.

Také věřím, že spolupráce se SEPS nám pomůže zkrátit dobu implementace nových řešení a snížit náklady např. na IT řešení.

Michal Pokorný:

Izolované národní trhy s dostupností podpůrných služeb, ako ich poznáme dnes, v podstate končia. Verím, že integrácia trhov a harmonizácia pravidiel na regionálnej alebo celoeurópskej úrovni prinesie vyššiu efektivitu a požadujú ju aj európske právne predpisy. Zvýšenie likvidity trhu, spoľahlivo zabezpečujúceho dostatočný objem podpůrných služeb, je tiež nevyhnutnosťou na výrazné zvýšenie podielov OZE a naplnenie cieľov Slovenska obsiahnutých v Integrovanom národnom energetickom a klimatickom pláne na roky 2021 – 2030. Z tohto pohľadu je nutnosťou revízia celkovej koncepcie pravidiel a technických podmienok s cieľom zvýšiť uplatnenie agregátorov, akumulácie, strany spotreby, ale aj OZE a všeobecne všetkých flexibilných zdrojov, spolu s cezhraničnou výmenou podpůrných služeb a ich spoločným nákupom.

Takže späť k vašej otázke: áno, máte pravdu, považujem tento projekt za kľúčový a verím, že nám pomôže splniť naše povinnosti v oblasti obstarávania podpůrných služeb. Musí viesť k širokej ponuke regulačného výkonu, aby sme ho mohli zaistiť čo možno najlacnejšie, ale pri splnení všetkých legislatívnych podmienok, a to nielen európskych, ale aj národných. Spoluprácu s ČEPS a eventuálne, po sprevádzkovaní nových liniek do Maďarska, aj spoluprácu s Mavirom, považujem za jednoznačne výhodné riešenie pre všetky strany.

Jaké dopady z tohoto projektu mohou očekávat koncoví spotřebitelé elektřiny a jaké poskytovatelé podpůrných služeb?

Michal Pokorný:

Zaistenie dostatočného regulačného výkonu a regulačnej energie za férovú cenu, ktorá potom priamo implikuje cenu odchýlky, je v záujme spotrebiteľov aj výrobcov elektriny. Z pohľadu poskytovateľov podpůrných služeb je harmonizácia pravidiel medzi ČEPS a SEPS jednoznačne výhodou umožňujúcou ľahšiu participáciu slovenských poskytovateľov na českom trhu a naopak.

Pavel Šolc:

Věřím, že tato spolupráce bude mít z dlouhodobého hlediska pozitivní dopady jak pro spotřebitele, tak pro výrobce. Spojení trhů povede k jeho prohloubení a ke zvýšení likvidity. Tato skutečnost však neznamená, že nemůže dojít pro určitou kategorii podpůrných služeb ke snížení nebo navýšení ceny. Současně je však třeba zdůraznit, že hlavním faktorem ovlivňujícím cenu podpůrných služeb je cena silové elektřiny, která vzniká mimo dosah jak ČEPS, tak SEPS. Takže jestli a jak se budou pohybovat ceny služeb ovlivní hlavně denní cena elektřiny v Evropě, nicméně větší konkurence na trhu s podpůrnými službami zajistí jejich těsnější korelaci.

Současně v tiskové zprávě byla zmíněna snaha obou provozovatelů o harmonizaci svých pozic na poli mezinárodní spolupráce. Co konkrétněji si pod tím máme představit?**Pavel Šolc:**

ČEPS má ambici hrát významnou roli v integračních projektech. V případě rozhodování o alokaci nějaké funkce nebo činnosti některému provozovateli má ČEPS zájem aktivně kandidovat. V současné době se tak v souladu se strategií ČEPS ucházíme o provozování CMM (Capacity Management Modul) pro společné evropské platformy aktivace regulační energie. Současně jako kolegové ze SEPS však pocítujeme deficit odborníků schopných obsadit všechny vznikající pracovní skupiny. Nedostatek expertů již není problémem jen relativně malých provozovatelů, ale s ohromným nárůstem různých pracovních skupin v rámci ENTSO-E, CORE nebo evropských projektů se stává problémem i velkých západoevropských provozovatelů.

Od spolupráce se SEPS si proto slibujeme určitou synergii například rozdělením „zón zájmu“ a, jak už bylo zmíněno panem Pokorným, také posílení pozice ČEPS.

Např. blokační minorita v regionu CORE jsou tři provozovatelé ze tří států a je snazší, v případě potřeby, hledat jednoho dalšího spojence než dva.

Michal Pokorný:

Za poslední roky sme akcionársky vstúpili do JAO (Joint Auction Office) a TSC Net, vznikol CORE región, pripravujú sa desiatky rôznych európskych vykonávacích metódik, sme v mnohých celoeurópskych projektoch. Pre všetky tieto činnosti sú potrební ľudia, ktorí sú schopní hájiť záujmy SEPS, dokonale rozumejú danej problematike, majú výbornú angličtinu a vyjednávacie schopnosti. Je zjavné, že nájsť dostatočný počet expertov je pre menších európskych prevádzkovateľov skoro nemožné. Schvaľované metodiky majú fatálny dosah a vlastne postupne dochádza k presunu rozhodovania z predstavenstiev spoločností na rôzne „steering committee“. Je dôležité ešte spomenúť, že podľa vzoru Lisabonskej zmluvy sa na všetkých týchto rokovaníach rozhoduje väčšinou. Od tejto vzájomnej spolupráce si preto sľubujem nielen uľahčenie prípravy na rokovania, ale aj posilnenie vplyvu SEPS a ČEPS na prijímané rozhodnutia.

Záverem mi dovoľte poďakovať za Vaše zaujímavé odpovedi a nabídnout Vám Česko-slovenské energetické fórum (ČSEF), jako jeden z komunikačních prostředků s energetickou veřejností, které bude informovat o výstupech vzájemné spolupráce obou provozovatelů. Nakonec tato platforma byla připravena právě pro tyto účely. Za ČSEF mohu slíbit, že tento projekt budeme se zájmem sledovat a ráda bych navrhla společnou přípravu kulatého stolu za Vaší účasti, spolu s dalšími diskutujícími, k prvním výstupům projektu.

Přeji vám klidné prožití vánočních svátků bez mimořádných událostí!

ČESKO-SLOVENSKÉ ENERGETICKÉ FÓRUM je otevřená diskusní platforma umožňující výměnu názorů českých a slovenských energetických expertů, a zapojení do diskuse široké veřejnosti s cílem vytvořit konsenzuální názor k dané problematice. Na webových stránkách www.csef.cz a www.csef.sk se můžete zapojit do diskuze a připojit své komentáře a názory k různým tématům z oblasti energetiky. Jedním ze základních pilířů ČSEF je prostřednictvím platformy umožnit efektivnější spolupráci mezi českými a slovenskými subjekty. Platforma působí pod Asociací energetických manažerů.